

Магістр 2 курсу
 фінансового факультету ХНЕУ

УЗАГАЛЬНЕННЯ ОСНОВНИХ ТЕОРЕТИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ "ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ БАНКУ"

Анотація. Розглянуто та узагальнено різні інтерпретації сутності поняття "фінансова стійкість банку", виведено власне тлумачення цього поняття.

Аннотация. Рассмотрены и обобщены разные интерпретации сущности понятия "финансовая устойчивость банка", выведено собственное трактование данного понятия.

Annotation. Different definitions of the concept "bank's financial stability" are considered, they are summarized and author's own definition of this concept is led out.

Ключові слова: стабільність, надійність, фінансова стійкість банку.

В умовах нестабільного економічного середовища однією з основних проблем, яка стоїть перед вітчизняною банківською системою, є підтримка її стабільності і надійності. Саме стійкість кожної банківської установи забезпечує ефективно та стабільне функціонування всієї банківської системи. Фінансова стійкість є фундаментальним поняттям, що найбільш точно відображає проблеми та тенденції розвитку банківського сектору. У процесі дослідження проблеми забезпечення фінансової стійкості в основному порушуються питання аналізу та управління нею, у той час як надзвичайно важливим є визначення сутності цієї категорії. Саме тому виведення загальноприйнятого поняття фінансової стійкості банку є надзвичайно актуальним.

Як показав огляд економічної літератури, проблемам забезпечення фінансової стійкості банків приділяли увагу як зарубіжні, так і вітчизняні вчені: Масленченков Ю. С., Пантелєєв В. П., Халява С. П., Фетисов Г. Г., Кочетков В. М., Крухмаль О. В. [1 – 5]. Але, незважаючи на велику кількість праць, присвячених вивченню цього питання, на сьогодні не існує єдиного загальноприйнятого тлумачення поняття "фінансова стійкість", що ускладнює процес управління нею. Це обумовлює необхідність ґрунтовного дослідження економічної сутності поняття "фінансова стійкість".

Метою дослідження є проведення морфологічного аналізу сутності поняття "фінансова стійкість банку" та виведення власного тлумачення цього поняття.

Для обґрунтування поняття "фінансова стійкість" зупинимось на деяких його трактуваннях, що відображені в окремих наукових працях і мають важливе значення при дослідженні теоретичних аспектів цієї категорії (табл. 1).

Таблиця 1

Інтерпретація поняття "фінансова стійкість банку"

Автор / джерело	Визначення
1	2
Святко С. А., Міллер Р. І. [6, с. 49]	Фінансова стійкість – складова характеристика фінансової стабільності, його надійності, показниками якої є капітальна стійкість, ліквідність, прибутковість та ризик банку
Кочетков В. М. [4, с. 95]	Фінансова стійкість – це спроможність банку як системи трансформування ресурсів банку (персоналу, фінансових ресурсів, активів, обладнання та інформаційних технологій) з максимальною ефективністю і мінімальним ризиком виконувати свої функції у ринковому середовищі попри вплив ендогенних та екзогенних факторів
Пантелєєв В. П., Халява С. П. [2, с. 33]	Фінансова стійкість – своєрідне перевищення доходів над витратами
Фетисов Г. Г. [3, с. 6]	Фінансова стійкість – це якісна характеристика, такий розвиток, при якому реалізується сутність банку та його призначення в економіці; це не разові позитивні зміни, не тимчасові успіхи у функціонуванні або тимчасова стабілізація, не успіхи окремих банків, а динамічний розвиток усіх елементів банківської системи

Закінчення табл. 1

1	2
---	---

© Чижик Є. І., 2012

Крухмаль О. В. [5, с. 6]	Фінансова стійкість – якісна інтегральна характеристика спроможності установи
--------------------------	---

	ефективно виконувати свої функції та забезпечувати цілеспрямований розвиток шляхом трансформації ресурсів та мінімізації ризиків, витримуючи вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища
Масленченков Ю. С. [1, с. 25]	Фінансова стійкість – відповідність (невідповідність) діяльності банку основним плановим (нормативним) узагальнюючим показникам, що синтезують характеристики економічних складових стійкості: обсяг і структура власних коштів, рівень доходів і прибутку, достатність капіталу, норма прибутку на власний капітал та ін.
Барановський О. І. [7, с. 78]	Фінансова стійкість – це здатність протистояти зовнішнім та внутрішнім впливам, зберігаючи стійку рівновагу і надійність протягом часу
Парасій-Вергуненко І. М. [8, с. 314]	Фінансова стійкість — це головна умова існування та активної діяльності банку, вона формується під впливом об'єктивних та суб'єктивних факторів і оцінюється за допомогою як окремих показників, так і зведених комплексних показників, які лежать в основі рейтингових оцінок діяльності банків

Таким чином, можна виділити низку суттєвих, на погляд автора, недоліків, притаманних розглянутим визначенням фінансової стійкості банку. По-перше, методологія і практика визначення фінансової стійкості ще не повною мірою охоплюють основні аспекти цього процесу у взаємозв'язку і взаємообумовленості, а система показників, які використовуються, становить зведення особистих відокремлених характеристик, часто не пов'язаних між собою, що суттєво ускладнює визначення і забезпечення фінансової стійкості банку. По-друге, недостатньо повно враховуються фактори, що формують стійкість банку. По-третє, недостатньо розроблені методологічні аспекти формування фінансової стійкості банку.

У зв'язку з необхідністю пошуку універсального тлумачення поняття "фінансова стійкість" проведемо морфологічний аналіз сутності цього поняття. Як би різноманітно не розглядалося поняття "фінансова стійкість", це завжди якась зміна, кінцева ціль якої – забезпечити ефективне функціонування банку в ринкових умовах.

У межах ключового слова визначається морфологічна класифікація сутності поняття "фінансова стійкість" (табл. 2). Це дає можливість конкретизувати визначення і встановити мету поняття в межах його призначення.

Таблиця 2

Морфологічна класифікація сутності поняття "фінансова стійкість"

Ключове слово	Визначення в межах ключового слова	Конкретизація визначення	Мета в межах поняття	Автор / джерело
Здатність	протистояти	зовнішнім та внутрішнім впливам	зберігаючи стійку рівновагу і надійність протягом часу	Барановський О. І. [7, с. 78]
			з максимальною ефективністю та мінімальним ризиком	Кочетков В. М. [4, с. 95]
Умова	активної діяльності банку	під впливом об'єктивних та суб'єктивних факторів	для розробки ефективної стратегії функціонування	Парасій-Вергуненко І. М. [8, с. 314]
Перевищення	показників	доходів над витратами	для забезпечення ефективного функціонування	Пантелеєв В. П., Халява С. П. [2, с. 32–35]
Відповідність	діяльності банку	нормативним показникам		Масленченков Ю. С. [1, с. 30]
Характеристика	розвитку	усіх елементів банка	для реалізації сутності та призначення в економіці	Фетисов Г. Г. [3, с. 5]
	надійності		для забезпечення ефективного виконання своїх функцій попри вплив факторів внутрішнього та зовнішнього середовища	Святко С. А., Міллер Р. І. [6, с. 49]
	здатності банку	трансформувати банківські ресурси (інформаційні, фінансові)		Крухмаль О. В. [5, с. 6]

Таким чином, за критеріями етимології, повноти змісту "фінансова стійкість" – це характеристика здатності банку шляхом трансформування банківських ресурсів (фінансових, трудових, інформаційних) за умов підтримання на достатньому рівні ліквідності й платоспроможності, зростання прибутку та мінімізації ризиків забезпечувати ефективне виконання своїх функцій попри вплив факторів внутрішнього та зовнішнього середовища.

Наук. керівн. Лебідь О. В.

Література: 1. Масленченков Ю. С. Фінансовий менеджмент в комерційному банку; Технологія фінансового менеджменту клієнта / Ю. С. Масленченков. – М. : Перспектива, 2007. – Кн. 3. – 158 с. 2. Пантелеєв О. Фінансова стійкість комерційного

банку: проблеми регулювання / О. Пантелеєв, С. Халява // Банківська справа. – 2010. – № 1. – С. 32–35. 3. Фетисов Г. Г. Методологічні основи формування стійкості банківської системи / Г. Г. Фетисов // Фінанси та кредит. – 2009. – № 35(105). – С. 2–13. 4. Кочетков В. М. Організація управління фінансовою стійкістю банку в ринкових умовах : монографія. – К. : Вид. Європ. університету, 2003. – 300 с. 5. Крухмаль О. В. Оцінка фінансової стійкості банків: інформаційне і методичне забезпечення : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.08 "Гроші, фінанси і кредит" / О. В. Крухмаль. – Суми, 2007. – 20 с. 6. Святко С. А. Аналіз і оцінка фінансової стійкості банку як необхідна умова ефективного банківського менеджменту / С. А. Святко, Р. І. Міллер // Фінанси України. – 2001. – № 8. – С. 48–54. 7. Барановський О. І. Стійкість банківської системи України / О. І. Барановський // Фінанси України. – 2007. – № 9. – С. 75–87. 8. Парасій-Вергуненко І. М. Аналіз банківської діяльності : навч.-метод. посібн. для самост. вивч. дисц. / І. М. Парасій-Вергуненко. – К. : КНЕУ, 2008. – 347 с.